

Kim Eva Strømmer
Näringsliv och samhällsbyggnad
Tfn: 063-146574
E-post: kim.strommer@regionjh.se

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Svar på remiss: Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78)

Sammanfattning

- Region Jämtland Härjedalen välkomnar ett differentierat strandskydd som tar hänsyn till att förhållandena (dvs. tillgången till sjöar och stränder, befolkningstäthet och exploateringstryck) varierar över tid och ser olika ut över landet, mellan olika kommuner, och inom olika kommuner.
- Vi ställer oss positiva till landsbygdsutveckling i balans med strandskyddets långsiktiga syften. Det ska bli lättare att bygga i områden med lågt exploateringstryck där bebyggelse redan finns, samtidigt som vi värnar om vattenkvaliteten och orörda områden med höga värden för biologisk mångfald och allmänheten.

Jämtlands län är ett stort och glesbefolkat län där ovannämnda förhållanden kan variera lite eller mycket mellan och inom de olika kommunerna. Ett differentierat strandskydd som tar hänsyn till de lokala och regionala behov och möjligheter som finns är en viktig förutsättning för en långsiktigt hållbar utveckling i länet.

Det ska bli lättare att bygga i områden med lågt exploateringstryck där bebyggelse redan finns. Vi anser att sådana områden kan ha stor betydelse för landsbygdsutveckling, där besöksnäring, småföretagare och vårt småskaliga jordbruk utgör viktiga delar.

Region Jämtland Härjedalen vill också understryka vikten av strandskyddets långsiktiga mål med allemansrättslig tillgång till strandområden och bevarande av goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten, där vi värnar om bibehållen god vattenkvalitet och orörda områden med höga värden för biologisk mångfald och allmänheten.

Region Jämtland Härjedalens synpunkter på utredningens förslag

1. Förslag: Kommuner får redovisa landsbygdsområden i översiktsplan, där det ska vara enklare att få dispens för vissa åtgärder

Region Jämtland Härjedalen instämmer med utredningens förslag om att en ökad differentiering av strandskyddet bör genomföras lokalt och regionalt och att besluten om detta också måste fattas lokalt och regionalt.

Vi förespråkar att kommuner i samband med utpekandet av landsbygdsområden tar en dialog med Länsstyrelsen alternativt upprättar miljöbedömningar där strandskyddsområden kan påverkas, för att tidigt kunna identifiera eventuella områden som har särskild betydelse för något av strandskyddets syften. Det blir extra relevant i områden där detaljerad kartläggning från Länsstyrelsen saknas.

2. Förslag: Inga författningsändringar föreslås när det gäller undantaget för de areella näringarna i strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken

Åtgärder som behövs för jordbruk, skogsbruk, fiske och renskötsel är undantagna från strandskyddsreglerna. Dock för att kunna tillämpa undantaget idag behöver du visa på en betydande inkomst från näringen, samt att anläggningen behöver ligga inom strandskyddat område.

Denna bevisbörda kan vara komplicerad för kommunens handläggare men framförallt för brukare, inte minst i Jämtlands län med våra ca. 150 småskaliga livsmedelsproducenter och rennäring. Därför anser Region Jämtland att ett undantag bör återföras där platsvillkoret tas bort och det inkomstbetingade villkoret anpassas efter småskaliga areella näringar. Enligt SCB Heltidsjordbruket i Sverige 2016 är 75 procent av de cirka 60 000 jordbruksföretagen deltidjordbruk som brukar 30 procent av jordbruksmarken och står för 25 procent av livsmedelsproduktionen.

3. Ökad risk för försämrad vattenkvalitet

I Jämtlands län är Storsjön ett känsligt ekosystem som förser dricksvatten åt fyra kommuner. När det gäller sjöar och vattendrag i länet i stort anses tillgång och närhet till rent vatten, i kombination med fjäll och natur, spela stor roll utifrån en aktivt vald friluftslivsstil bland länets invånare och turister.

På uppdrag av Indalsälvens Vattenvårdsförbund (IVV) togs en rapport¹ fram 2006 som sammanfattar resultaten av 13 års (1993-2005) recipientkontroll på olika ställen i Indalsälven i Jämtlands län. Rapporten visar att vattnet i områden med bebyggelse påverkas av bakterier i sådan omfattning att vattnet periodvis är otjänligt, dvs. inte längre uppfyller dricksvattenkvalitet. Särskilt allvarlig är påverkan av tarmbakterier (*E. coli*) som indikerar risk för att sjukdomsfram-kallande organismer kan förekomma i vattnet.

Vid strandnära bebyggelse med enskilda brunnar finns ökad risk att bakterier hamnar i närliggande vattentäkter, sjöar och vattendrag. Region Jämtland Härjedalen vill framhålla

¹ Indalsälvens vattenkvalitet 1993-2005: <http://indalsalven.se/Rapporter/Indalsalvensvattenkvalitet1993-2005.pdf>

att det är viktigt att denna föroreningsrisk tas med i beaktande under utpekande av landsbygdsområden och vid bedömningar och beslut om strandskyddsärenden.

4. Förslag: Allemansrättslig tillgång till strandområden

Genom bestämmelsen i 7 kap. 18 f § MB säkerställs fri passage för allmänheten och goda livsvillkor för djur- och växtlivet närmast strandlinjen. Region Jämtland Härjedalen vill bekräfta och betona vikten av att behålla en fri passage för allmänheten närmast strandlinjen. I ett län där människor aktivt väljer sin hemvist för tillgången och närheten till rent vatten, natur och fjäll – och som har en stor besöksnäring av samma anledning - är det extra viktigt att värna om värden för friluftsliv, fritidsfiske, badliv, och båtliv.

5. Förslag: Klimatanpassningsåtgärder kan motivera en differentiering av strandskyddet

Region Jämtland Härjedalen ställer sig positiv till utredningens förslag om att dispens ska kunna meddelas för åtgärder som syftar till att skydda miljön, människors liv och hälsa samt egendom genom att samhället anpassas till de konsekvenser som ett förändrat klimat kan medföra.

Utredningen förklarar att det exempelvis kan innebära åtgärder för att öka markens stabilitet eller hindra vatten. Byggnader och anläggningar kan flyttas in mot land och nya kustskydd anordnas längre från strandlinjen. Det kan också handla om strandfodring och invallningar.

6. Förslag: Synliggöra var strandskyddet gäller genom lättillgängliga digitala kartmaterial

Utredningen påvisar att strandskyddet bör bli mer förutsägbart och enklare att administrera och att länsstyrelserna bör få i uppdrag att klarlägga och fastlägga var strandskyddet gäller och ska gälla i respektive län. Utredningen föreslår att länsstyrelserna – i samråd med Naturvårdsverket – samordnar arbetet med en digitalisering av dessa och andra uppgifter som gäller strandskyddet.

Region Jämtland Härjedalen tillstyrker dessa föreslag om kartläggning och digitalisering, då de ökar transparens, dvs. minskar utrymmet för godtyckliga tolkningar, och bidrar därmed till strandskyddslagstiftningens legitimitet. Vi anser att länsstyrelserna bör tilldelas utökade resurser för att hantera den ökade arbetsbördan som arbetet kommer att innebära.

REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

Elise Ryder Wikén
Regionala utvecklingsnämndens ordförande

Anders Byström
Regional utvecklingsdirektör